

MONITORING VAN DE
NIEUWE OMKADERING
GEWOON
BASISONDERWIJS

Schooljaar 2012-2013 tem 2023-2024
publicatiedatum / 1.07.2024

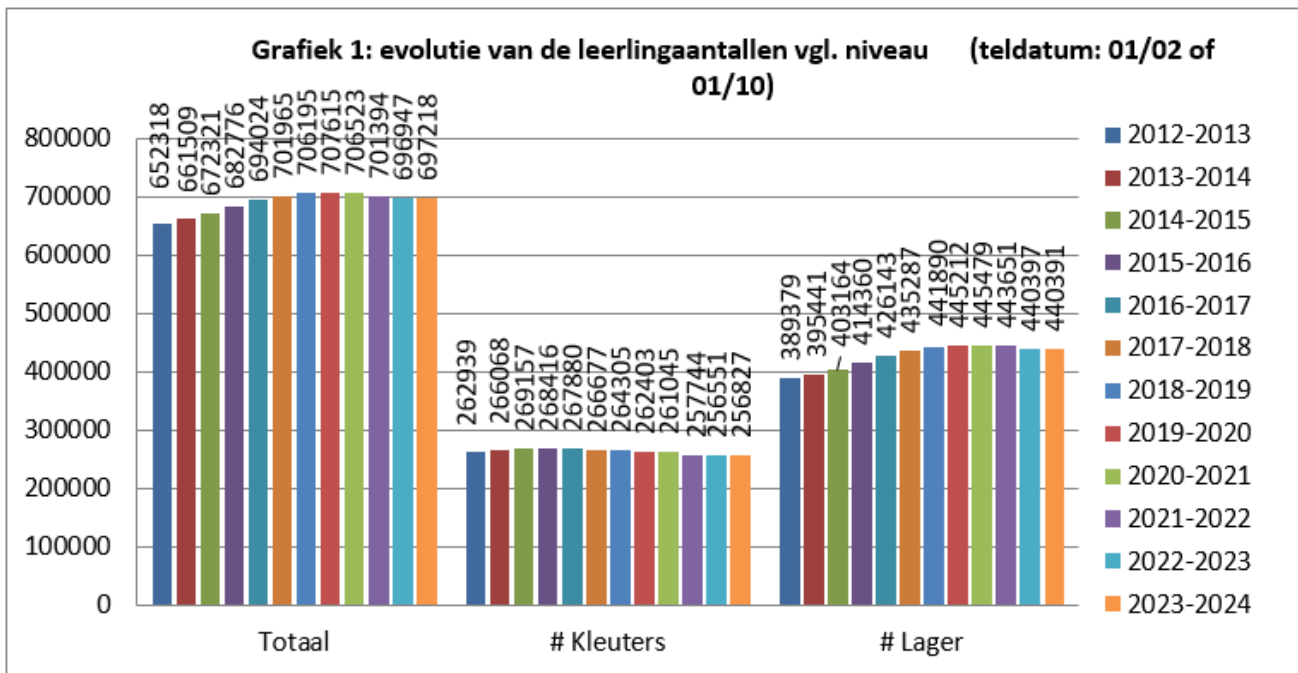

2.1 LEERLINGEN

De gehanteerde teldatum van de leerlingenaantallen is deze die gehanteerd wordt voor de berekening van de omkaderingsmiddelen. Voor scholen in herstructurering of programmatie is dit de eerste schooldag van oktober voor de andere scholen is dat de eerste schooldag van februari.

Uit onderstaande grafieken (1 & 1b) blijkt vooreerst dat er in de periode 2012 – 2019 een 55.300-tal leerlingen zijn bijgekomen in het gewoon basisonderwijs (+ 8,5%). Vanaf 2020 zien we een omslag en in 2022 eindigen we met 10.700 leerlingen minder dan in 2019 (-1,5%). In 2023 komt er een einde aan deze daling (+ 270 leerlingen i.v.m. het jaar ervoor). Dit is geheel op conto te schrijven van het kleuteronderwijs. Na acht opeenvolgende jaren van een lichte daling van het aantal kleuters (van -4,7% t.o.v. 2014 of -12606), stijgt deze terug (+276 kleuters). Twee jaar lang daalde eveneens het aantal leerlingen in het lager onderwijs (-1,1% of -5082); maar deze evolutie is nagenoeg gestopt (-6 leerlingen i.v.m. het jaar ervoor). 63% van de leerlingen in het basisonderwijs behoren tot het lager onderwijs. Deze verhouding is elk jaar in de periode 2012 – 2021 lichtjes gestegen.

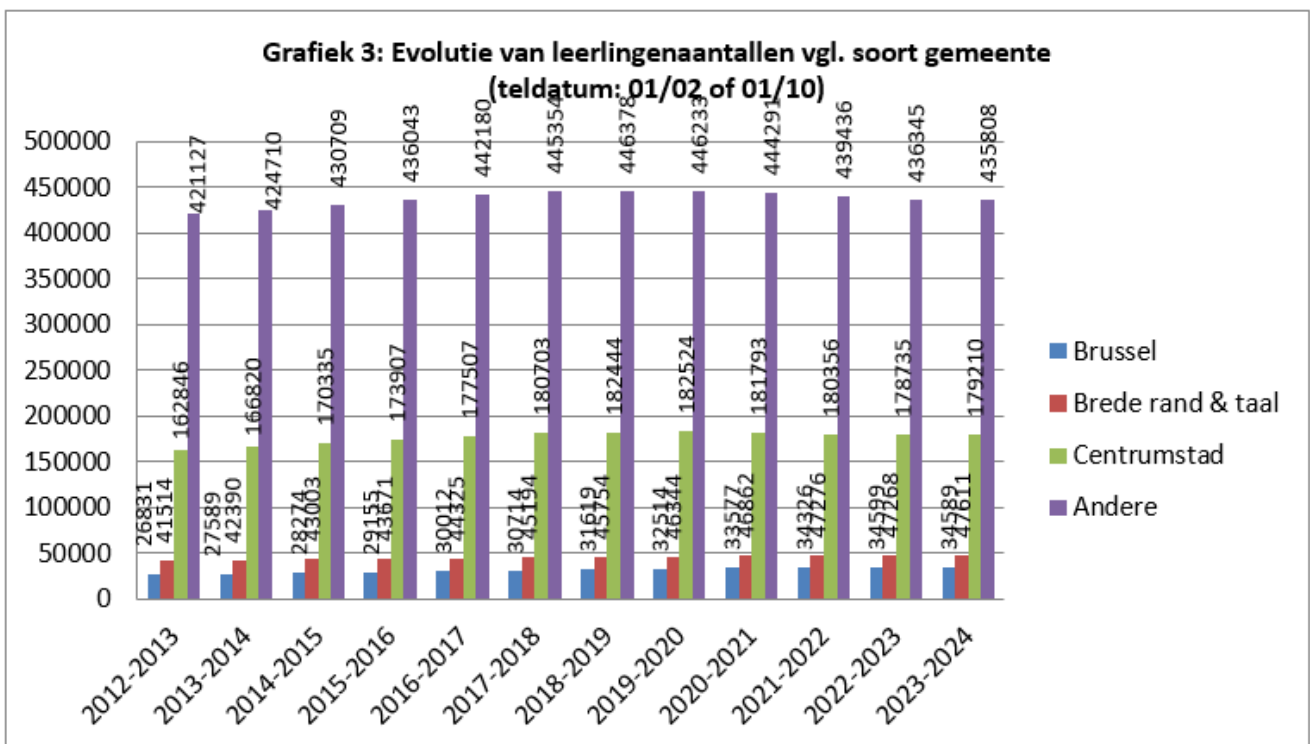

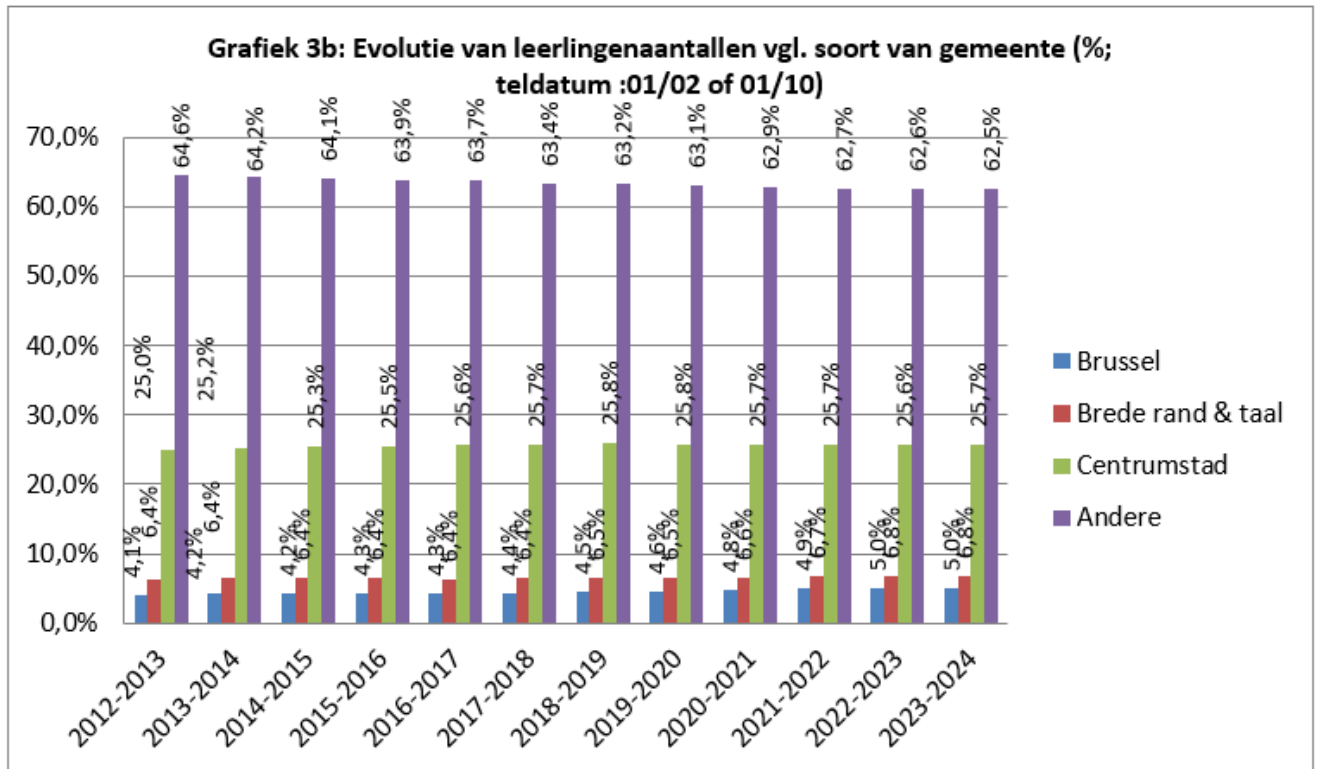

Uit grafiek 3b blijkt dat voor de schooljaren 2012 tem 2021, het gros van de leerlingen (63%) school loopt in eerder **landelijke gemeentes**. Dit percentage daalt lichtjes overheen de jaren (met gemiddeld ongeveer 0,2 procentpunten per jaar). Het percentage leerlingen die school lopen in één van de 13 **centrumsteden** blijft rond de 26%. 5% van de leerlingen gaan naar school in één van de **19 Brusselse gemeentes**. De afgelopen 11 jaar stijgt dit lichtjes (met ongeveer 0,1 procentpunten per jaar). Het percentage leerlingen die school lopen in één van de 25 fusiegemeentes van de **Brede rand & taalgemeentes** bleef vanaf 2012 de eerste 6 jaar nagenoeg gelijk (nl. 6,4%); om de afgelopen 6 jaar lichtjes te stijgen (nl. rond 6,8% of gemiddeld 0,1 procentpunt per jaar).ⁱⁱ

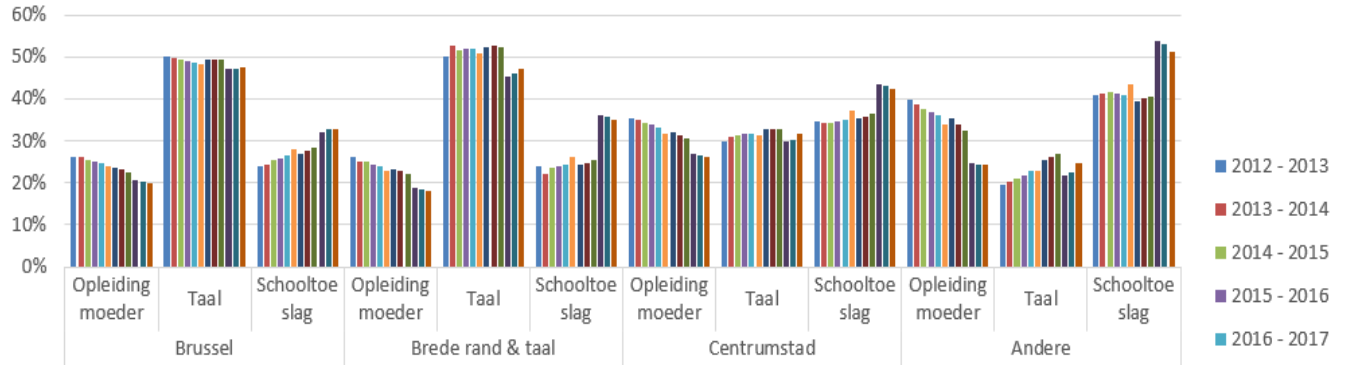

Uit grafiek 3c en 3d blijkt dat de **verhouding** van de **leerlingenkenmerken** sterk verschilt naargelang het soort van gemeente waar de school zich bevindt.ⁱⁱⁱ Het aantal aantickers op de schooltoeslag stijgt vanaf 2021 t.o.v. 2020 met 70% in de landelijke gemeentes en in de Brusselse- en Brede Rand & Taalgemeentes (respectievelijk van 84721 naar 144178 of +59457 en van 10577 naar 18042 of +7465). In de centrumsteden zien we een stijging van 30% en in Brussel met 27%. Dit aantal/aandeel loopt de volgende jaren lichtjes terug (respectievelijk 66%, 69%, 29% en 26%; af te leiden uit tabel 3c). Verder blijkt dat, desondanks de toename in de schooltoeslag in **Brussel** en de **Brusselse- en Brede Rand & Taalgemeentes**, het leerlingenkenmerk ‘**thuis taal**’ veruit het belangrijkste leerlingenkenmerk is (zowel in absolute als in relatieve termen). In Brussel zien we in 2023 een lichte stijging t.o.v. vorig jaar (+146 of 0,6%); in Brede Rand is deze stijging meer uitgesproken (+877 of 3,8%). Het belangrijkste kenmerk in de categorie ‘**andere gemeentes**’ is ‘schooltoeslag’. Maar we zien hier, nagenoeg ononderbroken sinds 2012, de grootste relatieve stijging van ‘thuis taal’ nl. +103% in 2023 t.o.v. 2012 (nl. van 33045 aantickers naar 67117). Vooral de stijging i.v.m. vorig jaar valt op (+6278 of 10%). In mindere mate zien we dit ook terugkomen in de ‘**centrumsteden**’ (+ 3266 in 2023 t.o.v. 2022 of +5%; af te leiden uit tabel 3c). Het belangrijkste kenmerk in de centrumsteden is eveneens schooltoeslag.

Grafiek 3d: evolutie van de verhouding onderling de SES kenmerken (samen 100%) vgl soort van gemeente (teldatum: 01/02 of 01/10)

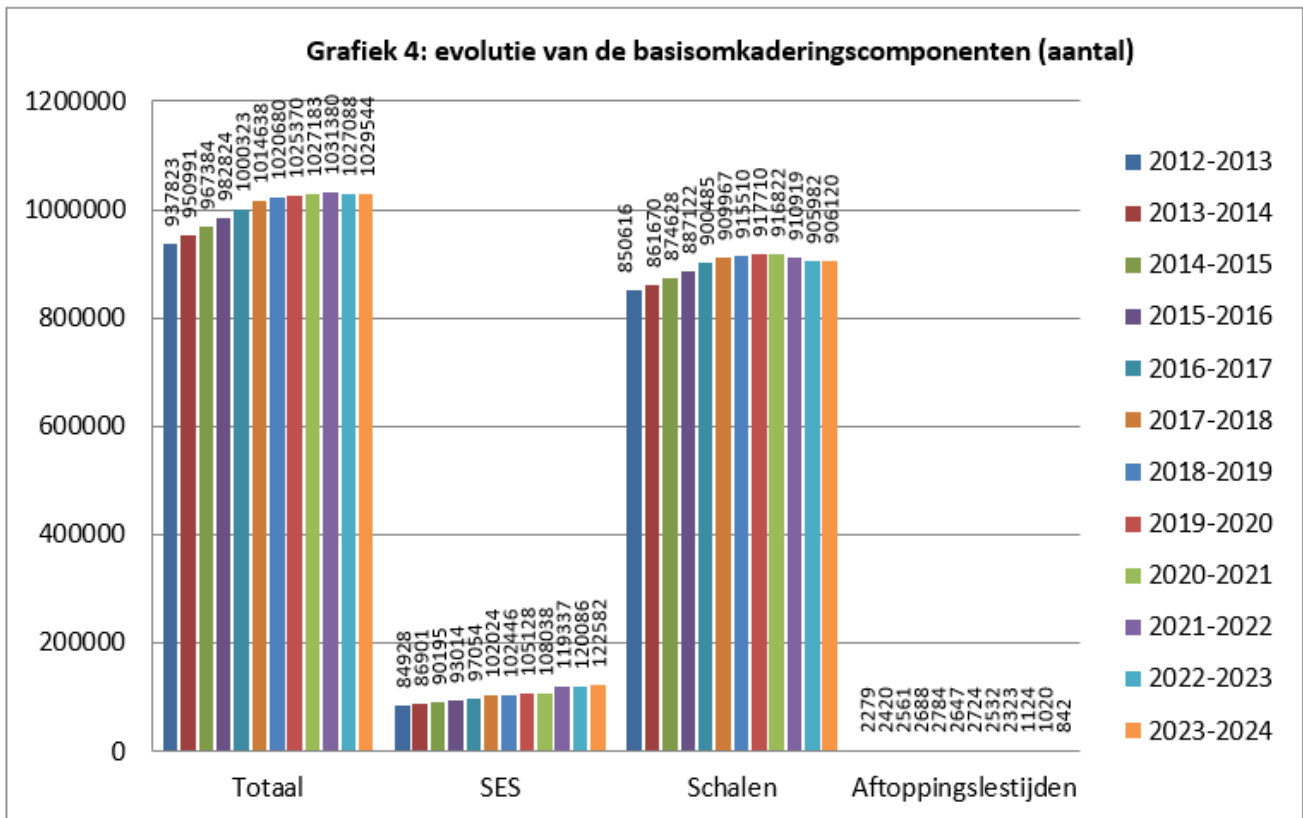

	Opleiding moeder	Taal	Schooltoe slag	Opleiding moeder	Taal	Schooltoe slag	Opleiding moeder	Taal	Schooltoe slag	Opleiding moeder	Taal	Schooltoe slag
	Brussel			Brede rand & taal			Centrumstad			Andere		
■ 2012 - 2013	26%	50%	24%	26%	50%	24%	35%	30%	35%	40%	19%	41%
■ 2013 - 2014	26%	50%	24%	25%	53%	22%	35%	31%	34%	39%	20%	41%
■ 2014 - 2015	25%	49%	25%	25%	52%	23%	34%	31%	34%	37%	21%	42%
■ 2015 - 2016	25%	49%	26%	24%	52%	24%	34%	32%	35%	37%	22%	41%
■ 2016 - 2017	25%	49%	26%	24%	52%	24%	33%	32%	35%	36%	23%	41%
■ 2017 - 2018	24%	48%	28%	23%	51%	26%	32%	31%	37%	34%	23%	43%
■ 2018 - 2019	24%	49%	27%	23%	52%	24%	32%	33%	35%	35%	25%	39%
■ 2019 - 2020	23%	49%	28%	23%	53%	25%	31%	33%	36%	34%	26%	40%
■ 2020-2021	22%	49%	28%	22%	52%	25%	31%	33%	37%	32%	27%	41%
■ 2021-2022	21%	47%	32%	19%	45%	36%	27%	30%	43%	25%	22%	54%
■ 2022-2023	20%	47%	33%	18%	46%	36%	27%	30%	43%	24%	23%	53%
■ 2023-2024	20%	47%	33%	18%	47%	35%	26%	32%	42%	24%	25%	51%

////////////////////////////////////

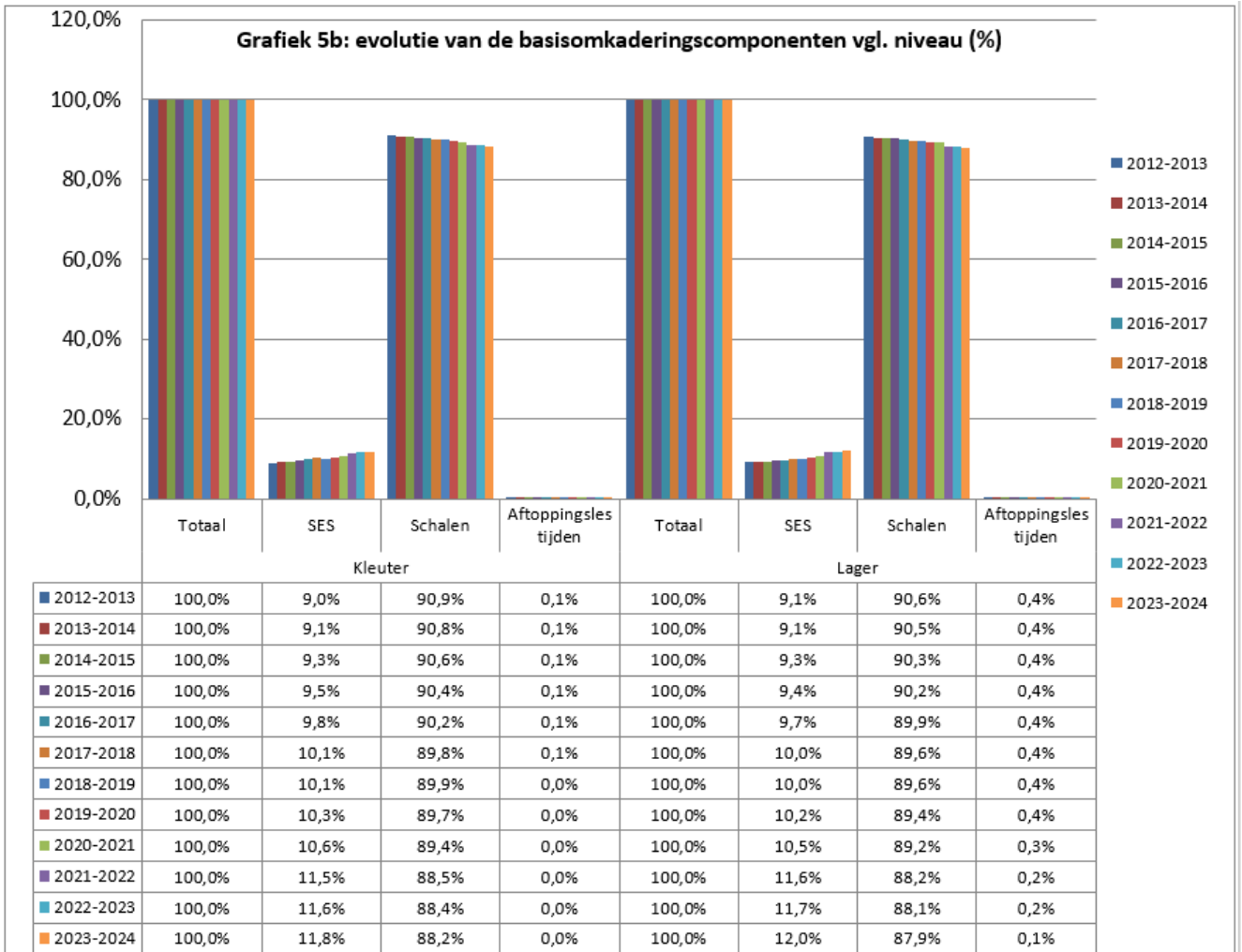
2.2 BASISOMKADERING

Het gros van de basisomkadering bestaat uit lestijden volgens de schalen (90,7% in 2012, 88% in 2023) gevolgd door SES-lestijden (9% in 2012; 11,9% in 2023) en een restfractie bestaat uit de aftoppingslestijden (0,24% in 2012 en 0,08% in 2023). Deze verhouding blijft nagenoeg gelijk ongeacht het niveau (cfr. grafiek 4 & 5).

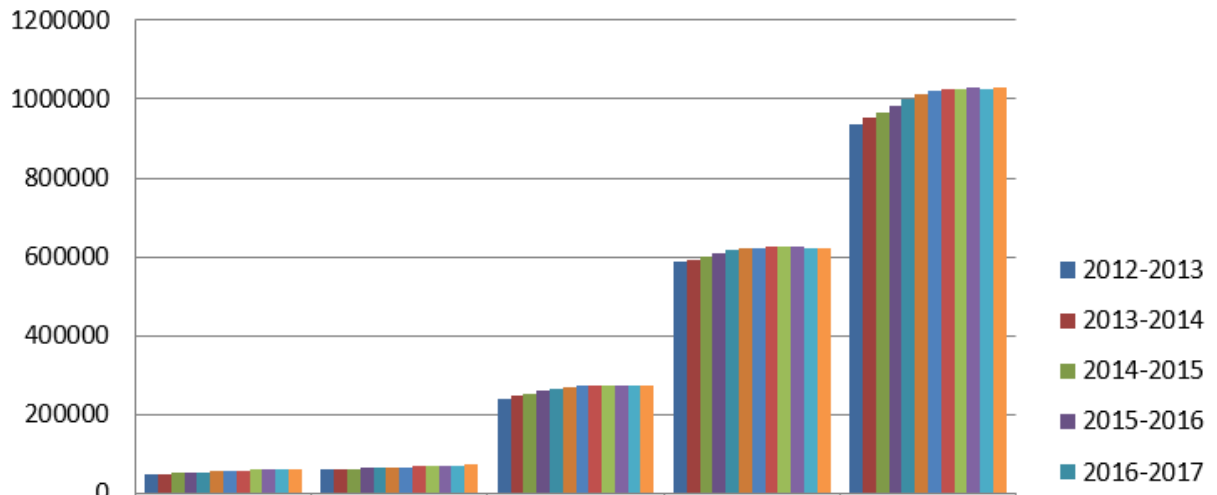

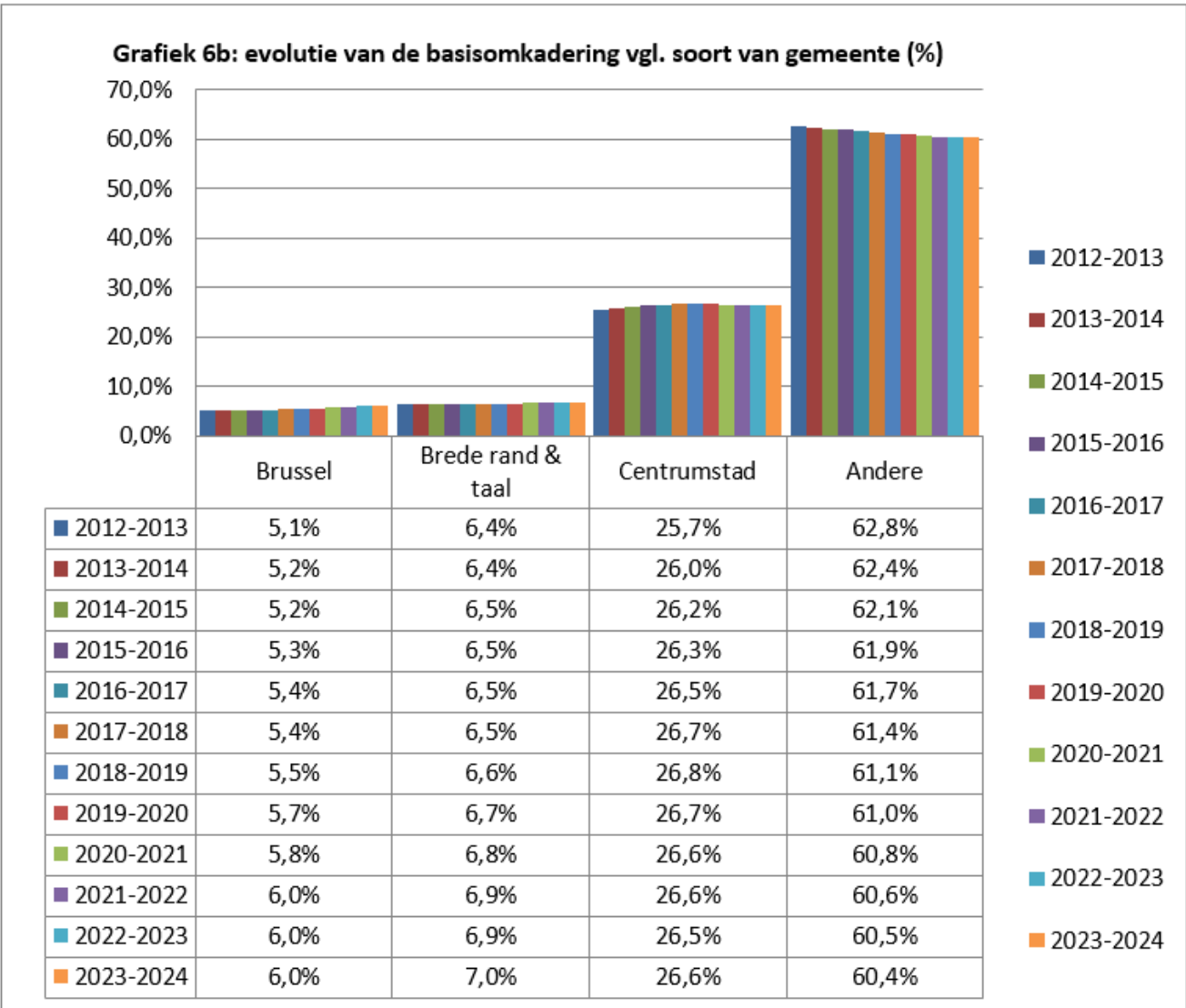

Grafiek 6: evolutie van de basisomkadering vgl. soort van gemeente (aantal)

	Brussel	Brede rand & taal	Centrumstad	Andere	Totaal
■ 2012-2013	47948	59987	240847	589041	937823
■ 2013-2014	49234	60954	247354	593449	950991
■ 2014-2015	50507	62408	253281	601188	967384
■ 2015-2016	52171	63524	258957	608172	982824
■ 2016-2017	53701	64685	264878	617059	1000323
■ 2017-2018	55009	66209	270771	622649	1014638
■ 2018-2019	56577	67099	273221	623783	1020680
■ 2019-2020	58099	68275	273878	625118	1025370
■ 2020-2021	60029	69405	273530	624219	1027183
■ 2021-2022	61521	71085	274111	624663	1031380
■ 2022-2023	62113	71247	272141	621587	1027088
■ 2023-2024	62111	71850	273390	622193	1029544

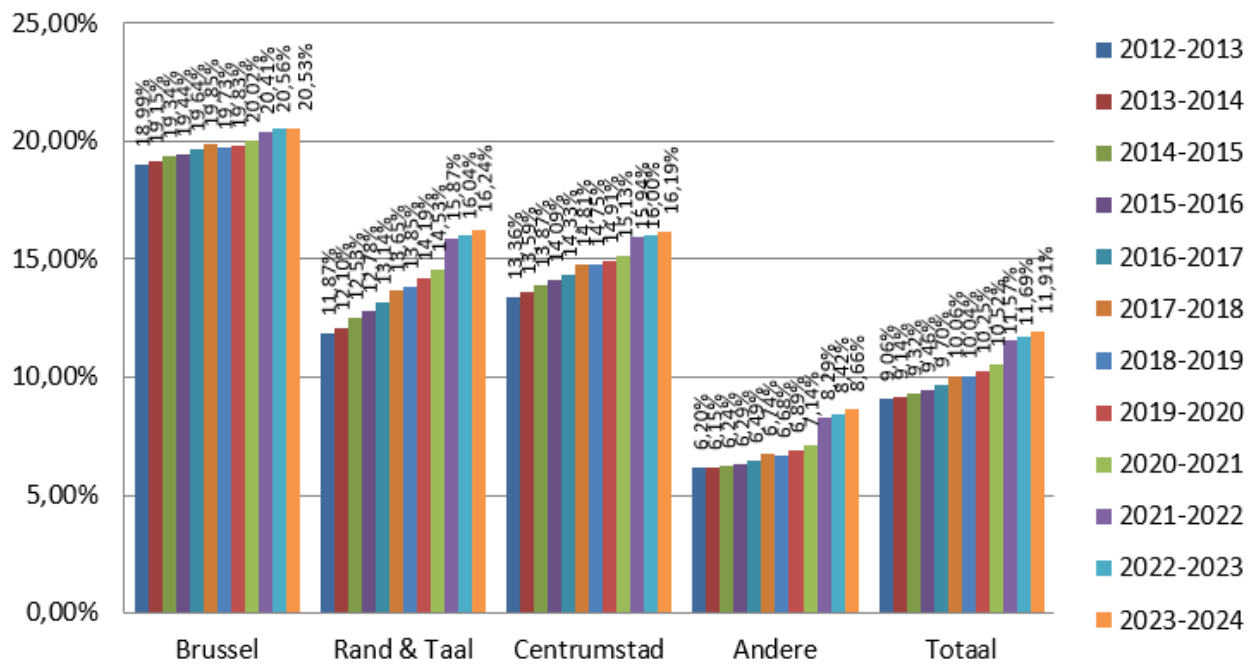

Het nieuwe omkaderingssysteem werkt volgens verschillende coëfficiënten die toegekend worden aan elk leerlingenkenmerk.^{iv} We zien i.v.m. vorig schooljaar vooral het leerlingenkenmerk ‘thuis taal’ aan belang winnen, terwijl het aandeel van het kenmerk ‘opleiding moeder’ verder daalt. Het aandeel voor het kenmerk ‘schooltoeslag’ schommelde de eerste 9 jaren sinds 2012, rond de 19%, om in 2022 te stijgen naar 27% en nadien licht te dalen tot 25,7% in 2023.

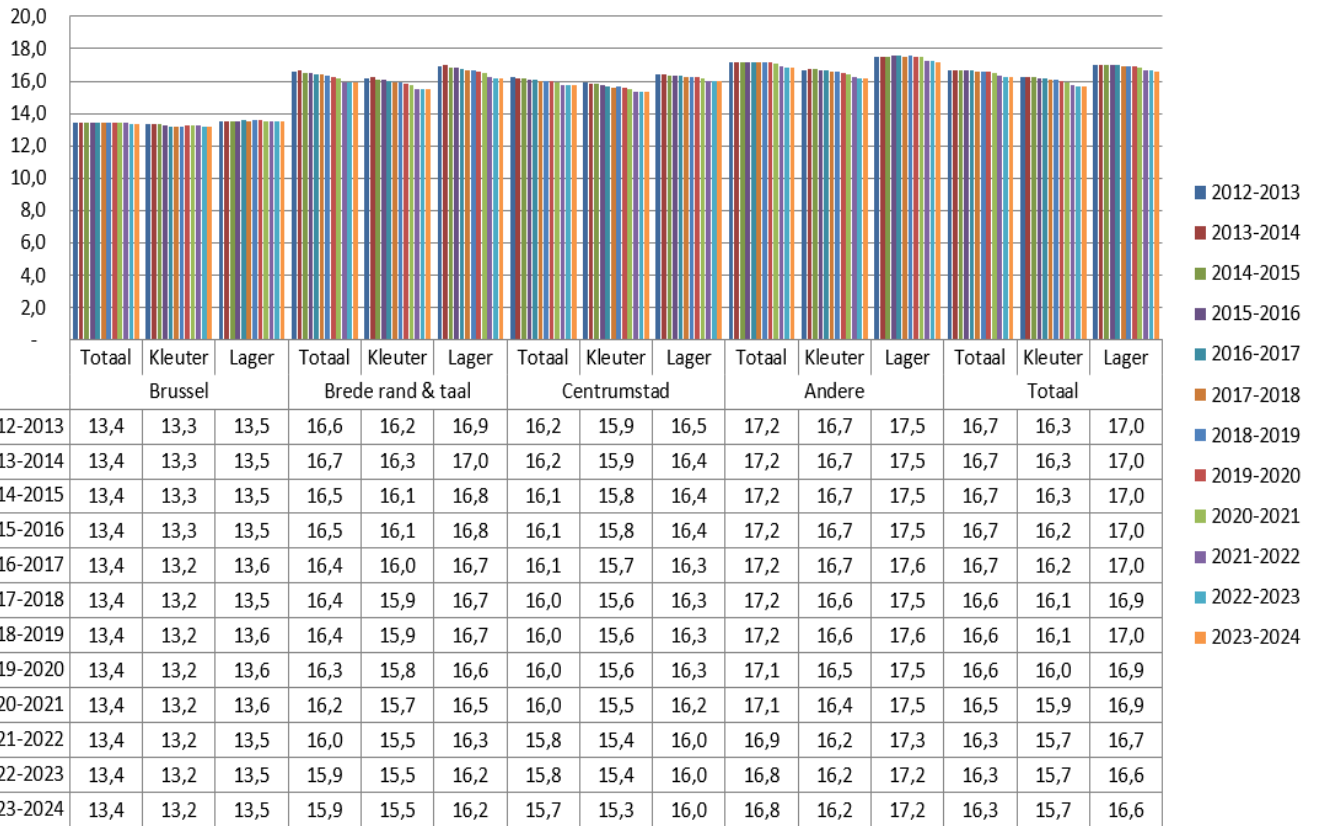
Grafiek 7 : evolutie van de bandbreedte (SES/totale omkadering) vgl soort van gemeente

////////////////////////////////////

Grafiek 9: evolutie van de leerlingen/leerkrachten ratio vgl soort van gemeente

ⁱ Voor de berekening van de basisomkadering in de betrokken schooljaren wordt nog het leerlinkenmerken **schooltoelage** gehanteerd. In 2017 zien we eerder een forse stijging t.o.v. het jaar ervoor (+2,7%). De verdere automatisatie van de aanvraagprocedure verkleint wellicht de ‘non-take-up’. Maar ook worden mogelijke wijzigingen in de loop van het schooljaar meegenomen, waardoor dit kenmerk pas later dan de andere leerlingkenmerken beschikbaar is. Er wordt gewerkt met een percentage op schoolniveau uit het recents beschikbare schooljaar dat toegepast wordt op het aantal leerlingen van elk niveau, kleuter en lager, op de teldag.

Bij de invoering van het **Groeipakket** in 2019 veranderde er een en ander aan de financiële tegemoetkomingen van de overheid aan Vlaamse ouders met kinderen. De **schooltoeslag** vervangt de schooltoelagen, de vroegere studiebeurzen in het basis- en secundair onderwijs. Een leerling scoort op de indicator “schooltoeslag” als hij een schooltoeslag (selectieve participatietoeslag) kreeg in het Groeipakket. Die schooltoeslag komt boven op de schoolbonus en de kleutertoeslag als het gezin aan bepaalde voorwaarden voldoet mbt inkomen en aanwezigheden (verschillend voor kleuter- en leerplichtonderwijs).

ⁱⁱ Brede rand en taal = de rand- en taalgrensgemeenten en de gemeenten die grenzen aan de randgemeenten en / of grenzen aan de gemeenten van het Brussels hoofdstedelijk gewest. Dit zijn de volgende fusiegemeentes: Asse, Bever, Beersel, Dilbeek, Drogenbos, Grimbergen, Herstappe, Hoeilaart, Kraainem, Linkebeek, Machelen, Meise, Merchtem, Mesen, Overijse, Ronse, Sint-Genesius-Rode, Sint-Pieters-Leeuw, Spiere-Helkijn, Tervuren, Voeren, Vilvoorde, Wemmel, Wezembeek-Oppem, Zaventem.

ⁱⁱⁱ De som van het aandeel aantekkers is 100% per soort gemeente.

^{iv} Taal heeft de hoogste SES-coëfficiënt (0,29116) gevolgd door ‘opleidingsniveau moeder’ (0,2671) en schooltoeslag (0,11917). Maw de verhouding tussen enerzijds ‘leerlingenkenmerk’ en anderzijds ‘omkadering’ wordt niet enkel veroorzaakt door stijging of daling van het aantal leerlingen die aantekken voor dat kenmerk, maar ook dat er voor elk kenmerk een andere coëfficiënt wordt toegepast.

////////////////////////////////////